

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרנז

ערב שבת-קודש

פרשת תרומה

ה' באדר ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ה' באדר ה'תשס"ז – י"ב באדר ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' באדר	הלכות טומאת מת פרק יח-כ.	הלי תעניות פרק ג.	מ"ע קז.
ש"ק	ו' באדר	פרק בא-כג.	פרק ד.	מ"ע קז.
א'	ז' באדר	פרק כד-כה. הלכות פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע קז. קיג.
ב'	ח' באדר	פרק ב-ד.	הלי מגילה וחנוכה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קיג.
ג'	ט' באדר	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע קיג.
ד'	י' באדר	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע קח.
ה'	י"א באדר	פרק יא-יג.	פרק ד.	מ"ע קח.
ו'	י"ב באדר	פרק יד-טו. הלכות טומאת צרעת.. בפרקים אלו. פרק א.	תורת חכם וגוי. ספר נשים והוא ספר רביעי.. הלי אישות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קח. קא.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							לפני הזריחה 72 ד'	לפני הזריחה 120 ד'	
5.57	5.33.0	12.25	11.55	9.03	6.23	5.25	5.04	4.17	ו', ה' באדר
5.58	5.33.8	12.24	11.54	9.03	6.22	5.24	5.03	4.16	ש"ק, ו' באדר
5.59	5.34.6	12.24	11.54	9.02	6.21	5.23	5.02	4.15	א', ז' באדר
6.00	5.35.4	12.24	11.54	9.01	6.20	5.22	5.01	4.14	ב', ח' באדר
6.00	5.36.2	12.24	11.54	9.01	6.18	5.21	5.00	4.13	ג', ט' באדר
6.01	5.36.9	12.24	11.54	9.00	6.17	5.20	4.58	4.12	ד', י' באדר
6.02	5.37.7	12.23	11.53	8.59	6.15	5.18	4.57	4.10	ה', י"א באדר
6.03	5.38.4	12.23	11.53	8.58	6.14	5.17	4.56	4.09	ו', י"ב באדר

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
תרומה	4: 56	6: 10	5: 10	6: 11	5: 01	6: 10	5: 14	6: 12
תצוה	5: 02	6: 15	5: 17	6: 17	5: 07	6: 15	5: 20	6: 17

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

זה הזמן להתחזק בכל העניינים ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"

חידושו של משה רבינו בהמשכת השכינה למטה בארץ התחיל כבר במתן-תורה, "וירד ה' על הר סיני" • על-ידי הקמת המשכן נפעלה המשכת השכינה באופן דקביעות - "בית קדושה" • בז' באדר, יום הולדתו והסתלקותו, מאיר ומתגלה העצמיות שלו הקשורה עם עצמותו יתברך, כפי שמאירה ומתגלית בבית-המקדש ובעולם כולו • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

זכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לו', ויצחק מו' לה', עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעיין חביבין) הורידו למטה בארץ, וכפי שממשיך במאמר ש"עיקר גילוי אלוקות היה בבית-המקדש, דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

כלומר, ייחודו ומעלתו של משה רבינו לגבי כל שאר הצדיקים מתבטאת בהמשכת אלוקות למטה בארץ, על-ידי עשיית המשכן, "ושכנתי", להשכיך (היינו להמשיך) את השכינה למטה, שלכן, המשכן כולו נקרא על שמו - "משכן שעשה משה".⁷

ועל-פי זה מובן הקשר והשייכות דפרשת תרומה לשבעה באדר - כי: בשבעה באדר, יום ההסתלקות דמשה רבינו, שבו נעשה השלימות ד"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו",⁸ ובאופן ש"מתגלה ומאיר בבחינת גילוי מלמעלה למטה... ופועל ישועות בקרב הארץ"⁹ - מודגשת ומאירה בגילוי למטה, אפילו "בקרב הארץ", המקום הכי

א. שבת פרשת תרומה (ברוב השנים) היא בסמיכות לשבעה באדר, יום ההולדת ויום ההסתלקות של משה רבינו.¹

בביאור הקשר והשייכות דשבעה באדר לפרשת תרומה² - יש לומר בפשטות:

התוכן דפרשת תרומה (הן כללות הפרשה והן הפרטים שבה) הוא - ציווי הקב"ה למשה על-דבר עשיית המשכן, "ויקחו לי תרומה גו' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".³

ועניין זה שייך במיוחד למשה רבינו שיום ההילולא שלו (שלימות עבודתו) בשבעה באדר:

עניינו המיוחד של משה רבינו - מובן על-פי דברי המדרש⁴ [שהובא ונתבאר במאמר⁵ שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר על-מנת ללמדו ביום ההילולא שלו בפעם הראשונה, 'שבת השי"ת] על-דבר פעולתם של שבעה הצדיקים, מאברהם עד משה, "אברהם

(1) מגילה יג, ב. וש"נ.

(2) ראה של"ה חלק תושב"כ (רצו, א).

(3) פרשתנו, כה, ב"ח.

(4) שהש"ר רפ"ה. וש"נ.

(5) ד"ה באתי לגני השי"ת.

(6) ויק"ר פכ"ט, יא.

(7) רמב"ם ריש הל' ביהב"ח.

(8) אגה"ק ביאור לסי' ז"ך.

(9) שם סכ"ח.

ובצירוף נ"ב שנות חייו דשמואל, נעשה "כבן שבעים שנה", ואף-על-פי-כן, הסתלקותם לא היתה ביום שנולדו, כפי שמצינו אצל רבינו הזקן; ובזה מודגשת מעלת יום ההסתלקות דמשה רבינו - שאצלו היה העניין ד"ממלא שנותיהם כו' מיום ליום" גם בפועל ובגילוי.

והעניין בזה - שגם העילוי דיום ההסתלקות (שלימות העבודה) בא מיום ההולדת, היינו, שבו נשלם כל עניין הלידה כו', "היום מלאו ימי ושנותי", שכן, העילוי דיום ההסתלקות הוא ה"גילוי" וה"בפועל" של החידוש בהלידה שהיה בהעלם וככוה.

ומזה מוכן בנוגע לעניינינו - שבשבעה באדר מודגשת ביותר כללות עבודתו של משה רבינו, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", לא רק מצד מעלת ההסתלקות (שלימות עבודתו בפועל), אלא גם מצד מעלת הלידה, שכן, העילוי דההסתלקות אינו אלא הגילוי והבפועל דמעלת הלידה.

ג. ויש לומר, שהחילוק בין יום ההולדת ליום ההסתלקות, העלם וגילוי - בא לידי ביטוי בפועל בשבעה באדר:

בנוגע לנס דפורים - איתא בגמרא¹⁹: "כיוון שנפל פור בחודש אדר, שמח (המן) שמחה גדולה, אמר, נפל לי פור בירה שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד".

וטעם הדבר ש"לא היה יודע שבשבעה באדר... נולד" - כי "מיתתו מפורש בקצת מתוך הכתובים שבו' באדר מת, כדאמרינן סוף פרק קמא דקידושין מדכתיב כו' (ויש להוסיף, שייתכן שנתפרסם הדבר בשעתו בין אומות העולם, שהרי בעת ההיא היו בני ישראל בערבות מואב, בסמיכות ממש לארץ נושבת, וניהלו משא ומתן עם תגרי אומות העולם, ולא עוד, אלא שמשה רבינו ביאר להם את התורה "בשבעים לשון"²⁰ דאומות העולם), אבל שנולד

תחתון בארץ ודוגמת ארץ מצרים - עליה אמר משה רבינו¹⁰ "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" - "ערוות הארץ"¹¹, הנקודה העיקרית בעבודתו של משה רבינו - התוכן דפרשת תרומה, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ב. ויש להוסיף, שהקשר דפרשת תרומה (עיקר עבודתו של משה רבינו) לשבעה באדר הוא לא רק מצד ההסתלקות דמשה רבינו, אלא גם מצד הולדתו בו ביום:

מלבד העילוי דזמן (יום) הולדת של צדיקים, כדאיתא בגמרא¹² בנוגע למעלת חודש זיו, "ירה שנולדו בו זיותני עולם" - ישנו עניין מיוחד בנוגע ליום הולדתו של משה רבינו, שקשור עם יום ההסתלקותו, כדרשת חז"ל¹³ על הפסוק¹⁴ "בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום" ("היום מלאו ימי ושנותי"¹⁵), "מלמד שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום כו'".

כלומר: בפנימיות העניינים, ישנו עניין זה אצל כל הצדיקים, אבל אף-על-פי-כן, בחיצוניות ובגילוי, ישנם כמה וכמה צדיקים שהסתלקותם לא היתה באותו יום שנולדו, כולל צדיקים שהיו נשמות חדשות, כמו, רבינו הזקן¹⁶, שבנוגע אליהם לא שייך לומר שהסתלקותם ביום אחר מיום הלידה היא מפני ההמשך (וגלגול) מאדם שנולד ביום אחר [כמו רבי אלעזר בן עזריה, שבהיותו בן י"ח שנה אמר "הרי אני כבן שבעים שנה"¹⁷, וידוע¹⁸ הביאור בזה, שהיה גלגול שמואל הנביא,

10 וארא ה,ח.

11 ל' הכתוב - מקץ מב,ט. שם.יב. וראה קה"ר פ"א, ד. וראה גם אבות דר"נ ספ"א.

12 ר"ה יא,א.

13 קידושין לח,א. וש"נ.

14 וילך לא,ב.

15 פרש"י עה"פ (מר"ה יא,א. וש"נ).

16 סה"מ תש"ז עמ' 256. לקו"ד ח"ג תעח, א ואילך. סה"ש תש"ה עמ' 127 ואילך.

17 ברכות יב, סע"ב - במשנה.

18 ראה ס' הארז"ל בהגש"פ פיסקא "אמר ר' אליעזר". וראה

הגש"פ שמחת הרגל (להחיד"א) שם. פה אחד (להחיד"א) על

הגש"פ פיסקא "וישמע ה' את קולנו" (ר"ה והנה) - בשם הארז"ל.

19 מגילה יג,ב.

20 פרש"י דברים א,ה.

רש"י: "כדאי הלידה שתכפר על המיתה".
 וכשם שהדברים אמורים בנוגע לעניין הבלתי-
 רצוי דמיתה ("נפל לי פור בירח שמת בו משה"),
 שהלידה מכפרת על זה, ועד לתכלית השלימות
 דכפרה - שלא זו בלבד שנתבטל העניין הבלתי-
 רצוי, ובנידון־דידן, ביטול גזירת המן שהיתה
 קשורה עם מיתת משה, אלא יתירה מזה - שנהפך
 לטוב, "ונהפוך הוא"²⁵, "החודש אשר נהפך גו'
 לשמחה"²⁶, הרי מובן, שכן הוא גם בנוגע לעילוי
 דיום ההסתלקות, שמעלת הלידה גדולה יותר
 ממעלת ההסתלקות, עד כדי כך, שהלידה מכפרת

בו' באדר אינו מפורש, אלא מדרש חכמים הוא
 שם... וזה הדרש לא היה יודע המן"²¹.
 ואולי יש לומר, שדרש זה נתגלה על־ידי "תלמיד
 ותיק" לאחר זמנו של המן, או אפילו שנתגלה לפני
 זה, אבל, עדיין לא היה ידוע ומפורסם לכל בני
 ישראל - שהרי דוחק לומר שהיה ידוע ומפורסם
 לכל בני ישראל שבשבעה באדר נולד משה, ואילו
 המן, שידע כמה הלכות בתורה²², לא ידע דבר זה,
 וגם בין כל יועציו ("חכמיו"²³) לא היה אף אחד
 שידע דבר זה.
 והביאור בזה בפנימיות העניינים - על־פי

דוחק לומר שהיה ידוע לכל שבשבעה באדר נולד משה, ואילו המן, שידע כמה הלכות בתורה, לא ידע דבר זה, ובין כל יועציו לא היה אף אחד שידע דבר זה...

על המיתה²⁷.

ה. ויש להוסיף בביאור הקשר והשייכות דשבעה
 באדר (יום ההולדת וההסתלקות דמשה) לפרשת
 תרומה ("ועשו לי מקדש") - בעומק יותר.
 ובהקדמה:

חידושו של משה בהמשכת השכינה למטה
 בארץ²⁸ - התחיל כבר במתן־תורה, "ויירד ה' על
 הר סיני"²⁹, ביטול הגזירה דעליונים לא יירדו
 לתחתונים³⁰ אלא, שעל־ידי הקמת משכן נפעל
 בזה עניין של קביעות, באופן של בית - "בית
 קדושה"³¹.

וימתק יותר - על־פי מה שכתב הרמב"ם³²

האמור לעיל, שמעלת ההסתלקות הוא עניין
 שבפועל ובגילוי, ואילו מעלת הלידה הוא עניין
 שבכוח ובהעלם, שלכן, מיתתו בשבעה באדר
 היתה ידועה לכל, ואילו לידתו בשבעה באדר לא
 היתה ידועה לכל²⁴.

ועל־דרך זה בנוגע לקשר דיום ההולדת עם יום
 ההסתלקות, שגם עניין זה הוא בהעלם, כאמור,
 שכמה וכמה צדיקים נסתלקו לא באותו יום
 שנולדו, ולכן, היה זמן שגם בני ישראל לא ידעו
 הדרש ד"ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום".

ד. ומכאן באים לתוספת ביאור בשייכות דפרשת
 תרומה לשבעה באדר (לא רק מצד ההסתלקות,
 כי אם) מצד הלידה - שמעלת הלידה גדולה יותר
 ממעלת ההסתלקות:

בביאור דברי הגמרא "כיוון שנפל פור בחודש
 אדר, שמח (המן) שמחה גדולה... ולא היה יודע
 שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד" - מפרש

21 תדא"ג מהרש"א מגילה שם.

22 ראה מגילה יג, סע"ב, טז, א. ועוד.

23 אסתר ו, ג. וראה מגילה טז, א.

24 ראה לקו"ש חט"ו עמ' 350 הערה 77.

25 אסתר ט, א.

26 שם, כב.

27 נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"ו עמ' 1 ואילך.

28 ראה סה"מ תרמ"ד עמ' רכב. ד"ה באתי לגני תש"מ

בתחלתו (סה"מ מלוקט ח"א עמ' שעז).

29 יתרו יט, ב.

30 ראה תנחומא וראא טו. שמו"ר פי"ב, ג. ועוד.

31 פרש"י פרשתנו כה, ח.

32 ריש הל' ביה"ח.

באופן של "בית" ("ועשו לי מקדש", "בית קדוש", הכולל גם את השלימות ד"בית" לגבי "אוהל") הוא - גילוי העצמות:

העילוי ד"בית" הוא - על-דרך ובדוגמת דירת האדם שבה מתגלה האדם בכל מהותו ועצמותו⁴³, ועד - לפעמים - ללא לבושים⁴⁴, ודוגמתו במשכן ומקדש, "בית לה"⁷ - גילוי העצמות ממש, בלי שום לבושים המעלימים ומסתירים.

ועד כדי כך, שעל-ידי עשיית משכן ומקדש מי"ג (ט"ו)⁴⁵ דברים גשמיים, אזי, ממנו אורה יוצאה לעולם כולו⁴⁶, עד שעל-ידי זה נשלמת כוונת הבריאה - נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁴⁷, כלומר, בית קבוע (דירה) לעצמותו (לו) ית', היינו, שגם בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו, "בקרב הארץ", יהיה גילוי העצמות ממש, "בלי שום לבוש, כדכתיב⁴⁸ ולא יכנף עוד מוריך, פירוש שלא יתכסה ממך בכנף ולבוש"⁴⁹.

ז. על-פי זה יש לבאר את הקשר והשייכות ד"ועשו לי מקדש" (גילוי העצמות) לשבעה באדר - לא רק מצד הדגשת כללות עבודתו של משה רבינו, אלא גם מצד הקשר לעניין הלידה וההסתלקות גופא:

ביום הולדתו של משה רבינו - מתגלה ומאיר העצמות דמשה רבינו (שהרי זה לפני כל עניין של עבודה מצד בחינת הגילויים כו'); וכמו כן ביום ההסתלקות, גמר שלימות עבודתו, שאז מאיר ומתגלה בכל העצמות שלו⁵⁰.

ויש להוסיף ולהמתיק יותר - על-פי מה שכתוב⁵¹

שהציווי "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" קאי (לא רק על המשכן דמשה, אלא) גם על בית-המקדש ("מקדש דאיקרי משכן ומשכן דאקרי מקדש"³³), בית ראשון, בית שני, עד ל"בניין העתיד להבנות", בית-המקדש השלישי, אשר, בכללות העניין דבית-המקדש מודגש ביותר עניין הקביעות - "בית" ולא "אוהל"³⁴.

ויש לומר, שבכל אחד מהם יש עילוי מיוחד: **משכן** - התחלת הציווי ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", על-ידי משה רבינו, "משכן שעשה משה".

בית ראשון - התחלת העילוי ד"בית", דירת קבע, לגבי "אוהל", דירת עראי (אף שבכללות יותר, גם המשכן הוא "בית קדושה").

בית שני - אף שחסרו בו חמישה דברים³⁵, הרי, נאמר בו³⁶ "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", ונוסף לזה, בבית שני ניתוסף העילוי ד"חרשים"³⁷ בבית זה עצמו - בניין הורדוס, "מי שלא ראה בניין הורדוס לא ראה בניין נאה מימיו"³⁸ ("לא ראה בניין מפואר מעולם"³⁹), כלומר, מחד גיסא, אין זה בית בפני עצמו, כי אם, המשך דבית שני, ולאידך גיסא, ניתוסף בו מעלת ההתחדשות - "בניין מפואר".

ו"בניין העתיד להיבנות" - תכלית השלימות דמשכן ומקדש⁴⁰, "מקדש אדני כוננו ידיך"⁴¹, "בנינא דקוב"ה", בית נצח⁴².

וכאמור, כל עניינים אלו נכללים בציווי "ועשו לי מקדש", עניינו של משה רבינו.

ז. והנה, עיקר החידוש בגילוי והמשכת אלוקות

(42) ראה זוהר ח"א כח,א. ח"ג רכא,א.

(43) ראה אוה"ת בלק עמ' תקצו. המשך תרס"ו ס"ע ג. ועוד.

(44) ראה כתובות מח,א. שו"ע אה"ע סו"ס עו.

(45) ראה לקו"ש חכ"א עמ' 153. וש"נ.

(46) ירושלמי ברכות פ"ד סה"ה. ועוד.

(47) תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(48) ישעיהו ל,ב.

(49) תניא ספ"ו.

(50) ראה אגה"ק בביאור לסי' ז"ך.

(51) איוב א,כא.

(33) עירובין ב, סע"א.

(34) ראה שהש"ר פ"א, טז (ג). וראה לקו"ש ח"ו עמ' 17, ועוד.

(35) יומא כא,ב. ירושלמי תענית פ"ב ה"א.

(36) חגי ג,ט. וראה ב"ב ג, סע"א ואילך.

(37) ראה פרש"י יתרו יט,ב. עקב י,ג. תבוא כו,טז.

(38) ב"ב ד,א.

(39) סוכה נא,ב.

(40) ראה לקו"ש ח"ט עמ' 67, ועוד.

(41) בשלח טו,יז.

המורס מכל האמור לעיל, אשר, בעומדנו בשבת קודש פרשת תרומה [...] - הרי זה הזמן הכי מתאים ומסוגל להוסיף בכל ענייני העבודה שנקודתם ותוכנם הוא הציווי ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

(קטעים מהתוועדות שבת קודש פרשת תרומה, ו' באדר ה'תשמ"ז. 'תורת מנחם - התוועדיות' תשמ"ז, כרך ב' עמ' 519-526 - בלתי מוגה)

"ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב", היינו, שבעת הלידה ובעת המיתה (בפרט בעת הטהרה) אין שום לבוש, דיש לומר החידוש שבכתוב, שבעת הלידה ובעת המיתה מתגלה העצמיות ממש, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בכך שהוא בלי שום לבוש. ונמצא, שבשבעה באדר, יום הולדתו ויום הסתלקותו דמשה רבינו, מאיר ומתגלה העצמיות דמשה רבינו, הקשורה עם עצמותו ית', כפי שמאיר ומתגלה בבית המקדש (ועל ידו - בעולם כולו, דירה לו ית' בתחתונים) "בלי שום לבוש".

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

'יחידות'

"עניתי ברור על שאלותיו בה'יחידות הכללית", כותב הרבי לפלוני שלאחר שנכח ב'יחידות כללית' שטח בכתובים שורה של שאלות • בעיצומו של אחד מביקורי שז"ר אצל הרבי הודיע הרבי כי "עתה מתחילה 'יחידות'..." וכל הנוכחים יצאו מהחדר • צרור 'יחידויות' בנושאי כלל ופרט

הכולל ככולל צמח צדק די"ב תמוז - כבר שולמו ההוצאות.
סע לשלום ונשמע בשורות טובות.

ברכות לקראת החתונה

ביום א' כ"א בשבט תשל"ב נכנסו חתן וכלה - טרם חתונתם - ל'יחידות' והרבי בירכם:
תסיימו את ההכנות שלקראת החתונה בשעה טובה. החתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, באופן שעל-פי תורה. תפיצו "נר מצוה ותורה אור" בסביבתכם - אזי יאיר הקב"ה וישפיע חמימות אצלכם בגשמיית וברוחניות. ויהיה בניין עדי עד בדור ישרים יבורך, בבנים ובני בנים עוסקים בתורה ומצוותיה. ושישמעו מכם בשורות טובות.

ברכות והוראות ליום הולדת

בליל שישי כ"ד בתמוז תשכ"ט - 'יחידות' של תמים לקראת יום הולדתו:
ובנוגע יום הולדת - תקבל עלייה לתורה בשבת (יום הולדתך?) ותיתן צדקה בערב שבת, ותוסיף בשיעורים (דתורה) בשבת.
והקב"ה יצליחך בכל הענינים אודותם כותב

ב'יחידות' של האברך ר' יוסף-שמואל גולדשטיין (ז"ל) - מהאברכים הראשונים שהתיישבו על-פי ההוראה בצפת - שהתקיימה בחודש סיוון תשל"ה, שאל הרבי (לאור מה שנכתב בפ"נ) בנוגע לשובנה-רייזל תחי', שהיא בת שנתיים וחצי ומדליקה נרות שבת קודש, בינתיים בלי ברכה, למה מדליקה בלי ברכה?

לאחר מכן הוסיף הרבי ושאל: היא כבר אומרת שמע ישראל?
י.ש.ג: לא כל-כך טוב.

כ"ק אדמו"ר: שתעשה ברכה, מכיוון שעושים ברכה. וכן תאמר שמע ישראל בבוקר ובערב. ותברך כל פעם בהדלקת נרות, ושיהיו לה חיים מאירים. ומכיוון שאתה חוזר לארץ-הקודש אחרי שבת-מברכים תמוז, ביום ראשון - תשלח אפוא מכתב-דחוף ובו תבקש שכבר בהדלקת נרות שבת דערב שבת זה תדליק עם ברכה.

הרבי הוציא 8 דולרים. הראשון עבור שושנה שמדליקה נרות. 3 עבור ר. שתעניקם לאלו שיקבלו על-עצמן להדליק, ואחד עבורה. 3 דולרים מיועדים לעריכת התוועדות בצפת, ולהסעיר ("אויפֿשטורמען") הן בלימוד הנגלה הן בחסידות. והנה (הדולר ה־8?) עבור הקובץ. ובקשר לקובץ חידושי תורה שדובר שיוציאו לאור - אברכי

מה'יחידות' שהתקיימה ביום א', כ"ב בסיוון תשל"ה, ונמשכה כ-45 דקות, סירב לספר על תוכנה.

מקורביו שנלוו אליו ניאותרו לספר רק כי עיקר ה'יחידות' עסקה בנושאים תורניים. בין השאר התעניין הרבי בטעמי ההבדלים שבין ירושלים לתל-אביב בעניין נשיאת-כפיים.

עידוד פרסום תורני בעיתון יהודי

בחודש תמוז תשמ"ב נכנס הרב יהודה-אריה טאון ל'יחידות' והרבי אמר לו:

מכיוון שאתה מפרסם מאמרים ב"ג'ואיש פרעס" מהראוי שתוציא-לאור ספר לקראת ראש-השנה, מכיוון שרבים מחפשים דרשות חדשות. ההתחלה היתה עוד בבחרותו, ב'יחידות' בליל יום ראשון, כ"ב בתמוז תשל"ל - כשהרבי התייחס לעובדה שהלה כתב בפתק שהחל לפרסם טור קבוע ובו חידושי-תורה (מלוקט משיחות הקודש ומתורת החסידות), מקבל תגובות מהקוראים, ומבקש ברכה להצלחה בתחום זה ו"שיגרום כבוד לשם ליובאוויטש ושיתקבלו אצל הקוראים באופן הראוי".

הרבי התייחס לכך ואמר:

...מה שהנך כותב בנוגע ל"ג'ואיש פרעס", הרי זה דבר נכון, ותמשיך בכך. תצליח בלימוד התורה וקיום המצוות, ושתהיה לך הצלחה בהסתדרות טובה (בכל העניינים), ותישא חן בעיני אלוקים ואדם... במשך השנים התייחס הרבי לטור זה בעיתון, העיר הערות וכו'.

ה'יחידות' של ראש אגף המודיעין בצה"ל

בי"א בניסן תשל"ל (איגרות-קודש, כרך כו, עמ' שסז-ח) שיגר הרבי איגרת "לכבוד מר אהרן שי' יריב" ששימש ראש אגף המודיעין בצה"ל באותה תקופה וביקר זמן מה אצל הרבי ב'יחידות'.

אתה כאן, והקב"ה יעניק לך שנה של הצלחה לשנה הבאה בעניינים הכלליים ובעניינים הפרטיים... והנה 'יחידות' נוספת של אותו תמים משנה אחרת:

בנוגע יום הולדת - האם קיבלת עלייה בשבת שעברה?

לאחר שהלה ענה בחיוב, הוסיף הרבי:

תן צדקה מחר לפני (תפילת) שחרית ולפני (תפילת) מנחה, ותלמד שיעור נוסף בנגלה ודא"ח. והקב"ה יעניק לך שנת הצלחה בלימוד הנגלה וחסידות וקיום המצוות בהידור, ותהיה לך הצלחה רבה בשליחות] (=המרכז לעניני חינוך).

מפני ה'יחידות' של שז"ר בתשכ"ו

בעת ביקור מר שז"ר אצל הרבי, בחודש מנחם-אב תשכ"ו (ראה על הביקור בספר 'נשיא וחסיד'), נכנסו הרבי ומר שז"ר ומלווי לחדרו של הרבי. התפתחה שיחה ואחרי כמחצית השעה אמר הרבי לפתע: "איצטער הויבט זיך אָן יחידות" (=עכשיו מתחילה היחידות). כל הנוכחים הבינו ויצאו... מאוחר יותר גילה שז"ר וסיפר כי בין השאר אמר לרבי שלדעתו יש להקים עבור הרבי בית בכפר-חב"ד ב', בית מיוחד שמתאים לרבי, על דרך הנאמר בשמואל הנביא "הרמתה כי שם ביתו". הרבי לא הגיב רק חייך (שז"ר סיפר אחר-כך "חיוך כזה כמו של הרבי"). עברו מנושא לנושא עד שלפתע נכנס מר הרמן ואמר: ממתנינים כאן בחוץ כמאתיים שוטרים לכבודו של האורח, הם נשלחו לזמן מוגבל ומוכרחים לשחררם. הרבי הגיב: "עוד חצי שעה".

כשהסתיימה מחצית השעה אמר הרבי לשז"ר: בשאר הנושאים נבוא בכתובים. ביציאה ליווהו הרבי עד סוף המדרגות (כשסיפר זאת לאחר מכן שז"ר הפטיר: "יותר מזה - אין הרבי מלווה").

יחידות שכולה תורה והלכה

כשיצא המגיד הירושלמי ר' שלום שכדרון

ולכן ה[ר]י ז[ה] כאילו דיבר אתי, ויצינו השמות
ואזכיר ע[ל] הצ[י]ן[ו].

"לפלא הכי גדול"

לאחר שהופסקה (כמעט) כליל ה'יחידות'
במתכונת הפרטית, כתב הרבי לאחד שהתלונן על
כך שאין הוא זוכה ליחידות:

מהיר

לפלא הכי גדול כתבו ע[ל] ד[בר] שאין עתה
"יחידות" לכ[ל] א[חד] וא[חד] בפ[ני] ע[צמו] -
שכנראה אינו יודע (או שלא הגיעו - ראה
לקו[ט] ת[ורה] ר[יש] פ[רשת] שמיני) המדובר
וכמה פעמים ע[ל] ד[בר] גודל המעלה דהיחידות
הכללית ובב[י]ת[ת] הכנ[סת] ובבית המדרש וכו'.
יתירה מזאת, אנו מוצאים בתשובת הרבי ליהודי
ששיגר לו שורה של שאלות:
עניתי ברור על שאלותיו כהנ"ל בהיחידות
הכללית.

הרבי כותב לו בין השאר:

למוטר להדגיש החשיבות המיוחדת שאני
מייחס לביקורו של מר, בצירוף נתינת תודה שעייב
נסיעתו בשביל פגישה זו... ונתרשמתי ביחוד
מעומק ההתעניינות וכו'...

בי"ט באדר ב' תש"ל מסר הרב אפרים וולף
דיווח להרב חדקוב ("בהמשך לשיחה הטלפונית
מאתמול שפרטיה היו"). משיחה זו ניתן ללמוד על
התיאום וההכנות שקדמו ל'יחידות' זו של מר יריב
אצל הרבי.

"כאילו דיבר איתי"...

באחת השנים ביקש מישהו להיכנס לרבי
ל'יחידות', בתקופה שהרבי לא קיבל ליחידות. על
כך ענה הרבי:

מכ[מה] וכ[מה] שנים שאין בזמן זה קבלת
אנשים. ואם יהרסו המנהג לקבל אחד - מוכרח
לקבל כל שאר המבקשים זה.

פרשת תרומה

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן... וכן תעשו (כה, ח"ט)

יש להבין: (א) מדוע לא נאמר "ועשו לי בית (שישמש) מקדש"? (ב) מהו "ושכנתי בתוכם" לשון רבים. לכאורה היה לו לומר "ושכנתי בתוכו"?

אלא בני-ישראל נצטוו "להעתיק" את המקדש העליון, הרוחני, ולבנות משכן גשמי שיהיה "מרכבה" אליו. לכן נאמר "ועשו לי מקדש" (ולא בית מקדש), כי הציווי הוא שבני-ישראל יעתיקו את ה"מקדש" העליון.

ומנין הכוח לבריות, בשר ודם, להקים מקדש כדמות מקדש העליון? לכך נאמר "ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד מעושי המלאכה. הקב"ה מבטיח שתשרה עליהם השכינה כדי שיוכלו לעשותו כתבנית המקדש העליון.

(כתר-שם-טוב סימן שיט, דף מב, עמ' ג')

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו (כה, טו)

בטעם הדבר כתב "החינוך" (מצווה צו):

"נצטווינו לכל נסיר בדי הארון ממנו, פן נהיה צריכים לצאת עם הארון לשום מקום במהירות, ואולי מתוך הטרדה וחיפזון לא נבדוק יפה להיות בדים חזקים כל הצורך... אבל בהיותם בו מוכנים לעולם ולא יסורו ממנו, יעשו אותן חזקות".

לפנינו מוסר השכל נפלא:

אדם הלומד תורה משול לארון שבו ניתנו הלוחות. בנוסף להתמסרותו ללימוד התורה עליו להיות מוכן תמיד להביא את התורה - ובמהירות - אל כל אחד ואחד מישראל, בכל עת ובכל מקום שיהא צורך בכך.

(ליקוטי שיחות, כרך טז, דף 334)

ועשית שניים כרובים (כה, יח)

היינו פני כרוב, היינו פני אדם, אפי רברבי ואפי זוטרי (חגיגה יג)

התורה נקראת "אדם", כנאמר (במדבר יט), "זאת התורה - אדם".

בחנינת התורה כפי שהיא למעלה, במקורה - נקראת "אדם גדול", "אפי רברבי". כי היא חכמה עילאה

והיא בבחינת אין-סוף, כדכתיב (ישעיהו מ), "אין חקר לתבונתו".

בחנינת התורה כפי שהיא למטה - נקראת "אדם קטן", "אפי זוטרי". כי כדי שהתורה תומשך למטה נדרש

צמצום, וכמאמר רז"ל (שמו"ר פט"ו) "צמצם שכינתו בין בדי הארון". כי כדי שהקול ידבר משם למטה,

הוצרך הדבר להיות על-ידי צמצום. וכמשל הקטן אשר הגילוי במוחזין שלו מצומצם יותר מבאדם גדול.

(תורה אור - תרומה, דף עט, עמ' ד')

וכפתור תחת שני הקנים מומנה... לששת הקנים היוצאים מן המנורה (כה, לה)

המפרשים כתבו, שגוף המנורה רומז לתורה שבכתב, וששת הקנים היוצאים ממנה רומזים לשישה סדרי משנה, תורה שבעל-פה (שהרי כל תורה שבעל-פה מבוססת על המקרא, וכלשון הרגיל בש"ס: "מנא הני מילי? - דאמר קרא").

לפי זה יש לומר רמז נוסף בכפתור שתחת שני הקנים: מקום יציאת הקנים מהקנה האמצעי רומז להתחברות המשפיע (תורה שבכתב) והמקבל (תורה שבעל-פה). נמצא שיש שם אור כפול (מהתחברות שתי הבחינות); ולכן היה שם כפתור, היינו שהיה עב יותר משאר מקום המנורה.

(תורה-אור - ויקהל דף פח, עמ' ב')

ועשית מכסה לאוהל עורות אילים מאדמים ומכסה עורות תחשים מלמעלה (כו, יד)

הן עורות האילים והן עורות התחשים באים ממין החי ולא ממין הצומח, כשאר הדברים במשכן. מכין שניהם - יש מעלה בעור התחש על עור האיל, בזכות הצבע המיוחד שלו; צבע שהוא חלק ממהותו ומשפיע על תכונותיו, כפי שנאמר עליו, "ששש ומתפאר בגווניו שלו" (רש"י בתחילת הפרשה). המשמעות הפנימית של הדברים:

מין החי רומז לקב"ה, כביכול, שהוא "חי העולמים" ומקור החיים גם של עצם מציאות הנבראים וגם של כל תכונותיהם, כי "מאמיתת הימצאו נמצאו כל הנמצאים".

מאחר שבמשכן ובמקדש היו כל ענייני האלוקות בגילוי, לפיכך היו במשכן עורות תחשים שבהם יש ביטוי מודגש לכך; שכן כאמור, גם צבע עורם (דבר טפל וחיצוני), הוא חלק ממציאותם בתור "חי". כל זה בא ללמדנו שגם לפרטים החיצוניים בנבראים יש רק מקור אחד - "אמיתת הימצאו", "חי העולמים".

(ליקוטי שיחות כרך לא, עמוד 138)

והבריה התיכון בתוך הקרשים, מבריה מן הקצה אל הקצה (כו, כח)

תנא: בנס היה עומד (שאחר שהקרשים כולם נתונים באדנים... היה נותנו ומבריה לשלושת הרוחות, ואין לך אומן יכול לעשות כן, ובנס היה נכפף מאליו (שבת צח)

הבריה התיכון רומז לבחינת הדעת, שעניינה התקשרות לאלוקות; דעת מלשון התקשרות, כנאמר (בראשית ד), "והאדם ידע את חווה אשתו". והיא מצויה אצל כל יהודי ויהודי. התקשרות זו ניתנת כמתנה מלמעלה, וזהו "בנס היה עומד".

כיצד זוכים למתנת גילוי זה שמלמעלה?

מסביר רש"י:

"היה נותנו כו" - תחילה צריכה להיות ה"נתינה", ההתמסרות וההשתעבדות העצמית לאלוקות. ודווקא על-ידי זה מתגלה ההתקשרות.

"ואין לך אומן יכול לעשות כן" - על-ידי "עבודת אומן" אי-אפשר להבריה מן הקצה אל הקצה. "עבודת אומן" משמעותה עבודה שכלית. כי באמצעות השכל, החכמה והבינה לבדם, לא יוכל האדם להגיע לגילוי ההתקשרות האמורה לאלוקות. להתקשרות זו מגיעים על-ידי התמסרות לה'.

רק כך זוכים שהיה "מבריה מן הקצה אל הקצה" - ש"תומשך" השפעת הטוב בצורה מרובה מן הקצה העליון עד לקצה התחתון - מלמעלה למטה.

(ספר המאמרים קונטרסים, כרך א, עמ' 319-318)

"כאילו הם עוסקים בבנין הבית"

על-פי הוראת הרבי, להוסיף לשיעורי החת"ת של ימים אלו "מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד של פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים" - הננו מביאים כאן לקט כזה, לימי השבוע הבא עלינו לטובה

שבת קודש פרשת תרומה

אורך החצר מאה באמה ורוחב חמישים בחמישים (כז, יח)

חצר אורכה מאה אמה ורוחבה חמישים, שנאמר "ועשית את חצר המשכן". אבל אי אתה יודע כמה רוחבו של קומה [קלע]. כשהוא אומר וקומה ברוחב חמש אמות, הווי, מה קומה חמש אמות, אף רוח בחמש אמות. כיצד היה מעמיד את החצר? היה נותן עשרים אדנים של נחושת בצפון ועשרים בדרום ועמוד בתוך כל אחד ואחד, וטבעת קבועה באמצעותו, והיה נותן את הקונטיסיין במיתרין ובעמודין; והקונטיסיין - אורכו של כל אחד ואחד שישה טפחים ורוחבו שלושה; ותולה את הטבעות בתוך האונקלין וכורך בה את הקלע כמין קלע זו של ספינה. נמצא הקלע יותר מן העמוד שתי אמות ומחצה מצד זה ושתי אמות ומחצה מצד זה, וכן לעמוד השני.

(ילקוט שמעוני)

יום ראשון

ואתה תצווה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך (כז, כ)

מה מנורה שאינה לאכילה, טעונה שמן זית זך, מנחות שהן לאכילה אינו דין שיהיו טעונין שמן זית זך?! תלמוד לומר: זך כתית למאור ולא זך כתית למנחות.

אמר רבי חנינא סגן הכהנים, אני הייתי משמש בבית-המקדש ומעשה ניסים היה במנורה. משהיו מדליקין אותה מראש-השנה, לא הייתה מתכבה עד שנה אחרת. ופעם אחת לא עשו הזיתים שמן, התחילו הכהנים לכבות (ספרים אחרים: לבכות).

אמרו רבותינו זכרונם לברכה, כיוון שהיו מדליקין המנורה, כל חצר שבירושלים, הייתה משתמשת לאורה. לכך נאמר, ויקחו אליך שמן זית זך כתית.

(מדרש תנחומא)

יום שני

ועשית הושן משפט מעשה חושב כמעשה אפוד (כה, טו)

לפי שנאמר "מעשה חושב כמעשה אפוד", תלה עניין החושב באפוד, לומר לך שקילקול הדינין שקול כנגד עבודה-זרה, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין ז, ב), "כל המעמיד דיין שאינו הגון כאילו נטע אשירה כו", דהיינו עבודה-זרה. על כן אמר שחושן המשפט המכפר על הדינין יהיה כמעשה אפוד המכפר על עבודה-זרה, וכן דרשו רז"ל פסוק "לא תעשון אתי אלוקי כסף", על דיין שאינו הגון (ירושלמי, ביכורים פ"ג ה"ג),

כי עיקר חטא זה תלוי במחשבת הדיין, כמו שנאמר (משלי יב,ה), "מחשבות צדיקים משפט", כי הם שלמים במשפט גם במחשבתם.

(כלי יקר)

יום שלישי

ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת (כח,מ)

לכבוד ולתפארת. טעם שאמר כן פעם ב', לרמוז מה שאמרו בזבחים (יח,ב) וזה לשונם: "היו מטושטשין או מקורעין ועבד - עבודתו פסולה". ותניא עוד שם בד שיהיו חדשים, ואמרו בש"ס (שם), "חדשים - אין, שחקים - לא. והתניא משוחקין כשרים וכו'?" אלא למצווה וכו'". והוא אומרו "לכבוד" - כנגד קרועים וזה לעיכובא, "ולתפארת" - כנגד חדשים וזה למצווה. ולזה הוצרך הכתוב לומר שניהם, וזולת זה היה לו לומר "לתפארת", שהוא יותר מאומר "לכבוד".

(אורהיים)

יום רביעי

וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם לכהן לי (כט,א)

זה שאמר הכתוב, כבוד חכמים ינחלו (משלי ג, לה) אלו ישראל. וכסילים מרים קלון (שם), אלו עובדי עבודה-זרה. ואימתי נחלו ישראל כבוד? בשעה שקיבלו את התורה. אמר רבי יוחנן, שישים ריבוא של מלאכי השרת ידרו עם הקדוש-ברוך-הוא לסיני, שנאמר, רכב אלוקים ריבותיים אלפי שינאן (תהילים סח, יח), והיו נותנים עטרות בראש כל אחד ואחד מישראל.

(מדרש-תנחומא)

יום חמישי

ובגדי הקודש אשר לאהרון יהיו לבניו אחריו למושחה בהם (כט,כט)

אמר רב חיסדא: מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי, ואין נאכלות אלא בחרדל. מה הטעם? "למושחה" - לגדולה, כדרך שהמלכים אוכלים.

(חולין קלב)

יום שישי

ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי (כט,מג)

צריך לדעת כוונת הכתוב מה בא ללמדנו באומרו "ונועדתי שמה לבני ישראל"? וייראה, כי בא לתת טעם למה שאומר בגמר דבריו "ונקדש בכבודי", ואמרו זכרונם לברכה (זבחים קטו,ב) שכאן נאמר למשה "בקרובי אקדש". לזה הקדים לומר "ונועדתי שמה לבני ישראל", פירוש לצד [=מפני] שאני מזמן שכינתי לבני ישראל, חוששני להם מפרצת גדר ומיעוט כבוד מהם. לזה צריך לקדשו בקרובי, כדי שיראו ממקדשי, ורמז לו שלא הוצרך לעשות דבר אלא לצד ישראל, אבל לצידו [=של משה] אינו צריך לאיום זה.

(אורהיים)

הלכות ומנהגי חב"ד

הכנות לפורים:

בקשר למצוות ומבצעי חג הפורים, כתב הרבי: "אשר כל זה דורש זמן והכנה ופעולה - על-כל-פנים מתחיל מראש-החודש"¹, וכן: "כבכל דבר חשוב - צריכה להיות הכנה מבעוד מועד, על-כל-פנים מראש-החודש"².

יש להתחיל ולהשלים מבעוד מועד את כל ההכנות הדרושות למבצע פורים בכל העולם כולו, שלא יישאר אפילו יהודי אחד בפניה נידחת בקצווי תבל שלא יהיה נכלל במבצע פורים³.

נוסף על קיום כל המצוות דימי הפורים על-ידי כל אחד ואחת, יש להרעיש ולפרסם בכל מקום ומקום, הן בחו"ל וכן (ועל-אחת-כמה-וכמה) בארצנו הקדושה, על-דבר ההשתדלות שכל ענייני פורים יהיו באופן ד"ברוב עם הדרת מלך"⁴.

* בכמה תחפשויות וכובעי פורים (במיוחד של חיילים ושוטרים ממזרח אירופה) ובכובעי-חורף (קוצ'מע), נמצא שעטנו גמור. החכם עיניו בראשו לבודקם מראש במעבדת-שעטנו מוסמכת⁵.

מבצע פורים:

יש לעורר על ההכנות לענייני פורים (ואף בשבת, שהרי "מפקחין על צורכי ציבור בשבת"), כדי שיעשו באופן מסודר ובהצלחה, ובהדגשה מיוחדת ליהודים הנמצאים בבתי-זקנים, בתי-רופאים, בתי-האסורים, ובצבא (ומשטרה) בכל מקום, ועל-אחת-כמה-וכמה בנוגע לצה"ל, שעומדים ומגינים בגופם במסירות-נפש ממש על גבול ארץ-ישראל. ו"שמחה פורץ גדר" תגרום הצלחה רבה בכל זה.

כמו-כן יש להשתדל בעוד מועד לדאוג לנתינת צורכי הפורים לכל הזקוקים לכך.

זיכוי הרבים:

* המזכים את הרבים במקרא מגילה, יעדיפו את הקריאה ביום על זו של הלילה, הן מפני שהציבור אינו מודע לה דיו, והן ועיקר מפני (וכדאי לפרסם) שהיא הקריאה העיקרית⁶.

"שתי המצוות: 'משלוח-מנות' ו'מתנות-לאביונים', מכיוון שהן עיקר בענייני הפורים, בנקל יותר לקיימן... ולכן החובה (והזכות) להשתדל ביותר... ולפרסם... [בכל דרך: מכתבים, כרוזים, עיתונות, רדיו, טלוויזיה, אינטרנט וכו']; (א) גודל מעלת מצוות אלו; (ב) שנקל מאוד לקיימן; (ג) שכל אחד ואחת שהגיעו לגיל מצוות מחוייבים בהן; (ד) ולא עוד, אלא שגם

(1) ליקוטי-שיחות כרך יא עמ' 340.

(2) ממכתב (כללי-פרטי) אדר"ח אדר תשמ"ב.

(3) משיחת ש"פ תרומה תנש"א ס"ג, ספר-השיחות ח"א עמ' 350. בכמה שנים היה הרבי מקשר את ההתעוררות למבצע פורים עם 'מבצע תורה', כמרו"ל "ליהודים היתה אורה - זו תורה" ('אוצר מנהגי חב"ד', חודש אדר, עמ' רפ).

(4) משיחת ש"פ ויקרא תשמ"ט ס"ח, ספר-השיחות ח"א עמ' 335, ושם פירוט: במשתה ושמחה - שהולכים לשמח מבית לבית (מלבד ההשתתפות ברוב עם לאחר הסעודה עם בני משפחתו), במתנות לאביונים - לתת ברוב עם לגבאי או לקופה של צדקה (שהרי לעניים עצמם יש לתת בתכלית הזהירות בכבודם). וכל זה - כהוספה באחדות ישראל, הבאה כהכנה לסיים הגלות, עיי"ש.

(5) לוח 'דבר בעתו'.

(6) ראה שעת' סי' תרפ"ז ס"ק א, ונטעי גבריאל פמ"ב ס"ו. מאידך יש לדון אם אין זה סותר את הדין במי שיש לו הזדמנות לקרוא בלילה, שלא יוותר עליה מפני החשש שמא לא ירשו לו לקרוא מחר, ראה שו"ת רדב"ז ח"ג סי' יג הובא בקו"א לשו"ע אדמוה"ז סי' רעא ס"ק א. שו"ת צמח-צדק או"ח סי' קיג, ובארוכה בקובץ 'התמים' החדש, גיליון כז עמ' 55 וש"נ.

ואישה לרעותה. כמו־כן יש לחלק להם מטבעות כדי שיקיימו 'מתנות לאביונים'.

שבת קודש פרשת תרומה,

ו' באדר

בקריאת התורה, קריאת 'שלישי' מתחילה מפרשת המנורה: ועשית מנורת זהב טהור (כה, לא)¹¹.

בשבת אחר חצות כבר מתחילים העניינים השייכים לז' אדר, הרי זו 'עת רצון' לקבל החלטות טובות בנוגע לכל העניינים הקשורים לז' אדר, ולכל לראש: החלטות טובות בדבר ההוספה בלימוד התורה - "זכרו תורת משה עבדי"¹².

יום ראשון,

ז' באדר¹³

יש להשתדל להוסיף ביום זה בשמחה של תורה ובשמחה של מצווה, כיוון שנולד בו משה רבינו ע"ה, מושיען של ישראל¹⁴.

בשבעה באדר - וכן בתפילת מנחה שלפניו - לא

הקטנים והקטנות שהגיעו לחינוך ו"ספיקא לחורא"¹⁵, יקיימו בעצמם מצוות אלו.

הרבה מהצעירים סומכים על הדעה שאפשר לצאת ידי חובה על-ידי שההורים מקיימים מצוות אלו, אבל לצערנו קורה שגם הורים רבים אינם מקיימים זאת כראוי. על-כן, עם כל הכבוד הראוי, מתבקשים הרבנים, המחנכים וההורים, להזכיר לילדים שתחת השפעתם ובכל בתי-הספר מכל סוג... לקיים באופן אישי את מצוות 'משלוח מנות' ו'מתנות לאביונים', ביום הפורים:

ל'משלוח מנות' דרושים רק שני מיני מאכל, כגון תפוח וסוכרייה¹⁶; או מאכל ומשקה, כגון פרוסת עוגה ומשקה קל. ו'מתנות לאביונים' אפשר לקיים בשתי פרוטות, פרוטה¹⁷ [5 אג'] לכל אביון. ומובן שכל המרבה בצדקה הרי זה משובח.

כשנותנים לחילים וכדומה 'משלוח-מנות', יש להקפיד לתת לגברים בשם 'צעירי-אגודת-חב"ד' ולנשים בשם 'נשי-חב"ד'¹⁸, וכדי שהם בעצמם יקיימו את המצווה - יש להדריכם להחליף את המנות (ובלית-ברירה, יקיימו זאת במנות המוכנות להם בחדר האוכל¹⁹) ביניהם לבין עצמם, איש לרעהו

(7 ממכתב המזכירות (אג"ק ח"כ עמ' קעז) - מתחילת הקטע הקודם. ואולי הסוכריה היא שיעור-מינימום (ראה הדעות בנושא בליקוטי-יוסף ח"ה עמ' שכח-של ובפסקי תשובות סי' תרצ"ה אות יח, וש"ס), ועל-דרך שביקש הרבי, מפני "חוסר האמצעים" תפלין "כשרים בלי כל פקפוק" אבל "קטנים" (אג"ק ח"ב עמ' כה). אבל למעשה, פעם אחת (באחת השנים תשל"ו-ח); כשהכניסו רבי דוגמא מה'משלוח מנות' של צא"ח בניו-יורק, הגיב שאחת המנות היא "פחות מכשעור", ועקב זאת תתחו והשלימו כמאה אלף חבילות-מנות!

(8 ערך ה'פרוטה' כיום - בין 3.5 ל-4 אג') (ונמצא בעלייה בזמן האחרון), ונפקא-מינה לנותן שווה-כסף. אך המטבע הקטן ביותר בארה"ק כיום הוא של 5 אג'.

(9 'ע"פ הרמ"א ס"ס תרצ"ה) וגם דברי ההתעוררות לנשים - שיבואו מנשים דווקא ('אוצר' עמ' רפו, משיחת אדר"ח אדר תשל"ה).

(10 ועד"ז במאופזים בבית-רפואה ובית-אבות ותלמידים בפנימייה וכו'. ועצ"ע בדין בני ישיבה שאינם משלמים. ולכאורה ראה לעניין זה מדין בן סורר שגנב מאימו (סנהדרין עא,א), ומדין פת שעל השולחן ('אורח סי' שסו, בשו"ע אדמוה"ז סט"ז), ומאידך צ"ע מדין אורח שקידש במנתו, שלהרבה דעות מקודשת רק מספק ('אה"ע סי' כח סי"ז, עיי"ש בב"ש ובאוצר הפוסקים ס"ק צב בארוכה). וראה בס' מצת מצוה פי"א ס"ט וש"נ.

(11 כך נקט הרבי בפשטות, 'תורת מנחם - התוועדויות' תשמ"ה ח"ג עמ' 1511, בלתי מוגה (כבחומשים הרגילים, ולא כבתנ"ך קורן). אגב, מכיוון שהרבי נהג בקביעות לשמוע קרה"ת ולקרוא ההפטרה מתוך חומש 'תורה תמימה' [משא"כ לשיחות-רש"י השתמש ב'מקראות גדולות', כמדומני הוצאת 'חורב'], נהג הבעל-קורא בבית-חינוך, הרה"ח ר' מרדכי שוסטרמן ע"ה, לקרוא כחומש זה - שהוא 'מנהג מדינתנו' - בכל מקום שיש חילוקים בין הדפוסים השונים ואין הוראה אחרת (וכן מוקלט מפיו בראש קלטות קרה"ת שלו).

(12 משיחת ש"פ תרומה תשמ"ג, 'התוועדויות' תשמ"ג ח"ב עמ' 1006.

(13 ביום זה כתב משה רבינו ע"ה שנים-עשר ספרי-תורה ונתנם לכל השבטים, ועוד אחד שהניח בארון. ומה הוראה לחיזוק השליחות להגברת לימוד התורה מתוך קבלת-עול (ליקוטי-שיחות כרך כ"א עמ' 317. וראה 'היום יום' דהיום).

ביום זה נאמר הציווי לכל איש ישראל לכתוב ספר-תורה לעצמו. ביאור אודות אופן קיום מצווה זו למעשה לכל ישראל, בליקוטי-שיחות כרך כ"ד עמ' 207 ואילך, ובלה"ק בשערי הלכה ומנהג' יו"ד סי' קיא.

(14 'התוועדויות' תשמ"ח ח"ב עמ' 388. 'התוועדויות' תשמ"ו ח"ב עמ' 589.

היו נשיאי חב"ד אומרים תחנון. זאת דווקא אחר שעלו לנשיאות, אבל לא לפני זה¹⁵.

יום שלישי,

ט' באדר

יום בוא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לדור בקביעות בארה"ב (בשנת ה'ש"ת).
 "יש לנצל יום סגולה זה... להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת התורה בכלל, והפצת המעיינות חוצה בפרט, בכל מקום ומקום, בכל קצווי תבל... באופן של הוספה משנה לשנה..."¹⁶.

יום חמישי,

"א באדר - תעניית אסתר"¹⁷ (מוקדמת)

חולה (אפילו שאין בו סכנה)¹⁸, מעוברת ומניקה¹⁹, ויולדת כל ל' יום²⁰ - פטורים מהתענית²¹.
 מי שלא ישן, מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד השחר²². השוכב לישון וברעתו להשכים לאכול או לשתות, יתנה בפירוש לפני השינה שיוכל לאכול או לשתות. ואם גיגיל לשתות בקומו, אין צריך להתנות

(15) ספר-המנהגים עמ' 72, מרשימותיו של הרבי. (אס-כי הרבי עצמו היה אומר ביום זה (עכ"פ בכ"כ שנים) תחנון במנחה עם הציבור).

(16) משיחת ט' אדר ה'תש"נ, שה"ש תש"נ ח"א עמ' 332.

(17) טעם מיוחד בשם 'תענית אסתר', ראה בליקוטי שיחות כרך ו עמ' 371.

(18) רמ"א סי' תרפ"ו ס"א. וכן המצטער הרבה מכאב עינים (שם), וזקנים תשושי-כח (כה"ח תק"נ ס"ק ו).

(19) רמ"א שם. והיינו במעוברת אחר מ' יום או שמרגשת חולשה יתירה, ומניקה - בפועל (ראה נטעי-גבריאל בן-המצרים פ"ה, וש"נ).

(20) דינה כחולה (שו"ע אדמוה"ז סי' של ס"ה), נטעי-גבריאל שם.

(21) לעניין חתן וכלה בז' ימי המשטה בתענית זו דנו בפוסקים, ורבים מקילין. ראה משנ"ב סי' תרפ"ו בשער הציון ס"ק טו, כף-החיים תקמ"ט ס"קיי ותרפ"ו סקט"ז וס"ק כח, קיצושו"ע סי' קמא ס"ב, שו"ת יחוה-דעת ח"ב סי' עה, ונטעי-גבריאל נישואין ח"ב פכ"ה ס"ג ד' וש"נ. וכל-שכן בקביעות הנוכחית, כמובן.

(22) בסידור אדמוה"ז 'סדר ספירת העומר' כ' שהצום מתחיל בעלות-השחר. וראה אגה"ת פ"ג, לקו"ש כרך כב עמ' 313 ו'התקשרות' גיליון קא עמ' 17. שיחות-קודש תשנ"ב ח"ב עמ' 494 ע"י ציון 12.

לשתייה²³.

עלות השחר במרכז הארץ לדעה המקדימה ביותר:

4:10

הציבור אומר 'עננו' רק במנחה. הש"ץ אומר (בחזרת הש"ץ) 'עננו' בכרכה בפני עצמה בין ברכת 'גואל ישראל' לברכת 'רפאנו', "אם יש בבית-הכנסת אף רק שלושה מתענים"²⁴. ואם אין, אומרו ב'שומע תפילה'²⁵.

סליחות²⁶:

אומרים אותן בעמידה²⁷, ובמיוחד: אשמנו, י"ג מידות, שמע קולנו, וכן אבינו מלכנו. מנהגנו לאומרן אחרי אמירת תחנון, 'והוא רחום' ו'שומר ישראל'²⁸, בסדר דלהלן²⁹:

קווה קיווינו / כרחם / אלוקינו ואלוקי אבותינו, אדם בקום / א"ל מלך³⁰, ויעבור / כי עמך / כרחם / אלוקינו ואלוקי אבותינו, אתה הא"ל / א"ל מלך, ויעבור / במתי מספר³¹ / א"ל מלך, ויעבור / זכור

(23) שו"ע סי' תקס"ד ונו"כ. באג"ק ח"ג עמ' עה איתא, שגם לפי האוסרים זאת בכלל על-פי זוהר, מותר לכל הדיעות באם עושה זאת לרפואה, לכוון דעתו בתפילה וכיוצא בזה.

(24) ספר-המנהגים עמ' 45, וש"נ לפסקי דינים לאדמו"ר הצמח-צדק או"ח סי' תקס"ו ולשו"ת שלו שער המילואים ס"ח, עיי"ש. ואף באג"ק חט"ז עמ' שיג ובהגהות הרבי ללוח כולל-חב"ד תשט"ז (הובא בלוח זה להיום) מעתיק הרבי רק 'ג' מתענים" ללא איזכור ה'שבעה שאכלו' כלל (וראה 'התקשרות' גיליון לג עמ' 18).

(25) משנה-ברורה סי' תקס"ו ס"ק יג.

(26) סידור תהילת ה' עמ' 359. ובהוצאת קה"ת אה"ק שלהי תשס"ב עמ' 394.

(27) מובא מס' קיצור של"ה.

(28) כך נהגו תמיד במניין של הרבי בתענית ציבור שחלה בימי שני וחמישי (ואינו דומה לסדר הסליחות דצום-גדליה, כי שם נכלל 'שומר ישראל' בנוסח ה'סליחות').

(29) ע"פ לוח כולל-חב"ד, ספר-המנהגים עמ' 53, ו'ליקוט טעמים ומקורות' של הרבי שבסוף ה'סליחות - מנהג חב"ד'.

כשהיה הרבי מתפלל עם הציבור (כגון בעברו לפני התיבה בשנות האבלות תשכ"ה ותשמ"ח), לא היה אומר 'אשמנו', כיוון שכבר אמרו בסדר התפילה, אך בשנת תשכ"ו יצא אל הציבור רק לאמירת ה'סליחות', ואז אמר 'אשמנו' מפני שלא היה זה אצלו בסדר התפילה ('אוצר' עמ' רנ).

(30) בהקלטות מתפילת הרבי ניתן לשמוע בבירור 'כמו שהודעת', כנדפס בסידורי תהלת ה' הישנים, ולא 'כהודעת', כנדפס בכל מקום במחזור השלם וב'סליחות - מנהג חב"ד'. וראה ב'לוח השבוע' בגיליון תרמ"ט הערה 12.

(31) פיוט מסוג 'פזמון'. בוויאדו מתענית אסתר תשמ"ח ברור שהרבי חזר את כל החרוז הראשון גם בין כל בית ובית.

את הפסוקים: "שוב מחרון אפך... ", "ה' ה' א-ל רחום... ונקה", "וסלחת לעווננו" - אומר הציבור בקול רם ורק אחר שסיימו, אומרם הקורא בתורה⁴¹. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, כשעלה לתורה, התחיל לאומרם יחד עם הציבור⁴². בקריאת הפסוק "ויקרא בשם ה'"⁴³ יש להפסיק מעט בין "בשם" ל-"ה'", כי בפסוק מופיע תחת המלה "בשם" טעם מפסיק, הטעם 'טיפחא'.

קריאת התורה:

רחמיך³² / זכור לנו ברית אבות / זכור לנו ברית ראשונים / שמע קולנו³³ / הרשענו ופשענו³⁴ / משיח צדק / א-ל רחום שמך / עננו ה' עננו / מי שענה לאברהם / רחמנא דעני³⁵ / 'אבינו מלכנו' הארוך³⁶, וכו': 'ברך עלינו שנה טובה'; 'זכרנו ל...' ו'לא זכרנו בספר'³⁷ / ואנחנו לא נדע / חצי קדיש.

קוראים 'ויחל' בשחרית ובמנחה גם אם יש רק שלושה מתענים³⁸. מי שאינו מתענה, לא יקראוהו לעלות לתורה³⁹. ואם קראוהו בשחרית - יעלה⁴⁰.

מחצית-השקל:

נותנים 'מחצית-השקל' לצדקה ונפרט לבית-הכנסת ובית-המדרש, שהם בדוגמת המשכן והמקדש⁴⁴ ביום התענית⁴⁵ לפני מנחה⁴⁶, זכר למחצית-השקל שקשורה לנס פורים, "הקדים שקליהן לשקליו"⁴⁷.

32) סידור תהילת ה' עמ' 347. בהוצאת קה"ת אה"ק שלהי תשס"ב עמ' 406. וצ"ל 'פ'קדנו בישועתך', ללא וא"ו, כבפסוק, וכן נדפס ב'סליחות - מנהג חב"ד'.
33) פותחים הארון ואומרים פסוק אחר פסוק, חזן וקהל, עד הפסוק 'אל תעזבנו ולא עד בכלל, ואחרי 'אתה תענה, ה' אלוקינו' סוגרים הארון.
34) מדלגים "או... אשמנו... סרנו...", כיוון שכבר אמרו זאת בנוסח התפילה. הרה"ח ר' מאיר שי' הארלינג מסר, שכשהרבי התפלל בציבור (כל התפילה) דילג גם על "הרשענו ופשענו" (אבל כשיצא רק לסליחות אמר את כל הווידוי).
35) במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן תפילה זו בסיום הסליחות (ספר-הניגונים, ניגון רמז).
36) במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן: "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה" (ספר-הניגונים, ניגון ו).
אין מנהגו לומר חלק מ'אבינו מלכנו' פסוק בפסוק קהל וחזן, אלא אומרים כולו יחדיו מתחילה ועד סוף ('אוצר' אלול-תשרי עמ' קב).

41) שערי-אפרים שער ח סעיף קז.
42) וסיים עם הש"ץ, 'התקשרות' גיליון מ ס"ע 18. ודלא כמ"ש בשערי-אפרים שם, שאומר רק עם הש"ץ.
43) לוח כולל-חב"ד, צום גדליה. במג"א (תקס"ח ס"ק ה, בשם אבודרהם) כ' זאת על האמירה **בתפילה**. ומש"כ זאת בלוח רק בקשר **לקרה"ת**, י"ל כיוון ששם חייבים לקרוא דווקא כפי הטעמים (ליקוטי-שיחות כרך טו עמ' 572. ומשמעם - **שה'** קרא, כפי' רשב"ם וראב"ע, וכ"פ הרא"ם בדעת רש"י), אבל בתפילה ייתכן לפרש **שמשא** קרא (כפי' האברבנאל, וכ"פ הגמ"א והדברי דוד בדעת רש"י. גם בדו"ל יש מקום לב' הדעות, ראה תורה-שלמה שם אותיות מח"נה). לפי הנהגה, וכן נהג הרבי, כשאומרים "א-ל מלך" מפסיקים בין התיבות הללו (כיוון שאז מצטטים את הפסוק ממש), משא"כ כשאומרים 'א-ל ארך אפים'. וע"ע.
44) משיחות ש"פ שקלים תשכ"ד ותשמ"ב. אך אין בזה ח"ו שלילת נתינת צדקה זו לעניים כפשוטה, ראה סה"ש תש"נ עמ' 303 (לקו"ש ח"א עמ' 182, וסה"ש תנש"א ח"א עמ' 320) - 'אוצר' עמ' רנב. וכשמניחים הגבאים קערה, רצוי לציין בה במפורש לאיזו מטרה נותנים.
45) ספר-המנהגים - מנהגי פורים. ומלשון זו נראה שאין זה רק קדימת הנתינה לפני פורים, אלא שיש לזה קשר ענייני עם **התענית**, כמ"ש במקור הדברים (מהר"ל עמ' תכא, הובא בד"מ ס' תרצ"ד). ובכף-החיים שם ס"ק כה מבאר "כדי שיהא צדקה עם התענית לכפר". ומסיים, שמטעם זה יש לתיתו אז גם כשחל פורים במוצש"ק. וכ"כ בלוח כולל-חב"ד. ולכאורה עפ"ו צריך לתיתו אז גם **בירושלים ת"ו**, וכמ"ש בלוח עץ-חיים, ולא כמ"ש בלוח כולל-חב"ד לתיתו שם במנחת פורים-דפריים. וע"ע.
46) לוח כולל-חב"ד, ע"פ הרמ"א תרצד ס"א ממהרי"ל.
47) ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 299.

בסידורי תורה-אור ותהילת-ה', והחל משנת תשמ"ט גם במחזור השלם, נדפס: **זְכוּיּוֹת**, וזאת ע"פ לוח התיקון לסידור תו"א (נ.י. תש"א) - 'אוצר' שם עמ' קא.
37) ספר-המנהגים עמ' 45.
38) ספר-המנהגים שם.
39) שו"ע ס' תקס"ו ס"ו בשם יש מי שאומר, והובא למעשה בשו"ת צמח-צדק (שער-המילואים ח"א ס' י, ובמהדורת תשנ"ד אור"ח ס' קי).
במשנ"ב ס"ק כ הביא מסידור דרך-החיים דה"ה למי שאין בדעתו להשלים התענית, ויש מקילין בזה (שערי-אפרים ש"א ס"ט רק במקום צורך גדול, ובשו"ת שואל ומשיב תנינא ח"ב ס' נח ושו"ת אפרקסתא דעניא ע"ז מקילין בכלל, ולכאורה כן משמע משו"ת הצמח-צדק הנ"ל המביא לצירוף גם 'ז' שאכלו פחות מכשיעור" שהרי מדובר שאח"כ יאכלו כרגיל).
40) לוח כולל-חב"ד.

מנחה:

התפילה - "בשעה מאוחרת"⁵². וידבר וקטורת, אשרי, חצי קדיש, קריאת 'ויחל' כבשחרית, שלושה עולים, והשלישי הוא המפטיר, ואין אומרים לאחריה חצי קדיש. מפטירים 'דרשו ה' בהימצאו', ומברך אחר-כך שלוש ברכות עד 'מגן דוד'. יהללו, חצי קדיש⁵³.

מי שאינו מתענה וקראוהו לעלות לתורה, וצר לו להודיע זאת מפני חילול השם - יעלה⁵⁴.

גם היחיד אומר 'ענגנו' בשומע תפילה, ללא חתימה, ומסיים "כי אתה שומע", ואם שכח (וכבר אמר שם ה' דסיום הברכה) אומרו בלא חתימה אחרי 'אלוקי נצור' קודם 'יהיו לרצון' האחרון, והש"ץ אומרו כבשחרית בין 'גואל ישראל' ל'רפאנו'. הנהגים נשיאת-כפיים בכל יום, נושאים כפיים בתפילה זו⁵⁵, וכשאינו נושאים כפיים אומר הש"ץ ברכת כוהנים.

אומרים תחנון, ו'אבינו מלכנו'⁵⁶.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו הנהיג מחדש את המנהג הישן (שמקורו במשנה), לומר 'דברי כיבושין' אחרי מנחה דתענית-ציבור: "כדאי לעורר על המנהג הנ"ל, שבמקומות שאפשר לפעול זאת, יאמרו אחרי מנחה (כמה מילים, לכל הפחות) 'דברי כיבושין', או מזמור תהילים המתאים לעניינים אלו, ובמקומות שמצד טירחא דציבורא [או מצד ביטול מלאכה, וכיוצא-בזה] אי אפשר לפעול זאת - על-כל-פנים יהרהרו במחשבה עניין של 'דברי כיבושין', ומאחר ש'רחמנא

52 ספר-המנהגים עמ' 48 ובהערה - ע"פ הגמ' (תענית כו, סע"ב. הובאה להלכה בשו"ע אדמו"ר סי' קכט ס"א), שבתעניות "שאיין בהן נעילה" נוהגים להתפלל מנחה רק "סמוך לשקיעת החמה".

53 בסרטי הווידיאו נראה, (שגם) כאשר היה הרבי ש"ץ, התחיל את החציקדיש במנחת ת"צ מייד לאחר סיום ברכות-ההפטרה (כדי לנמנע הפסק, ע"ד מנהגנו במנחת ש"ק), ותוך כדי אמירתו אמרו 'יהללו' והחזירו את הס"ת לארזה"ק.

54 לוח כולל-חב"ד בצום גדליה, ממשנה-ברורה סי' תקס"ו סוף ס"ק כא ושו"ת מנחת-אלעזר ח"ב סי' עד.

55 'לוח כולל חב"ד' בצו"ג, עשרה בטבת וכו', ובתענית זו נשמט. ולכאורה יש לנוהגים כך להקפיד עכ"פ כהספרדים שלא לישא כפיים אלא תוך חצי שעה שלפני השקיעה (כף-החיים שם ס"ק ז, ע"פ הב"ח. וראה ילקוט-יוסף ח"ה עמ' 550 וש"ג, ונטעי-גבריאל הל' בין-המצרים פ"ג סי' ושי"ג).

56 לוח כולל-חב"ד (כיוון שאין זה ערב פורים).

כל אחד נותן שלוש⁴⁸ מטבעות של 'מחצית' מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן⁴⁹, ומנהג זה כולל את כל ישראל, ועל-כל-פנים - כל אחד מבין עשרים שנה ומעלה, או החל מ"ג שנה. ומה טוב ומה נעים - שיחנכו גם קטנים לתת ג' מחצית-השקל מכספם ו'מפורסם המנהג לתת גם עבור כל בני הבית⁵⁰, ובאופן שההורים עוזרים להם, שיוכלו לתת זאת מתוך הרחבה, ושיישאר להם עוד מספיק כסף לצורכיהם, כך שלא יחסר להם כלום⁵¹.

48 בזמן המקדש נתנו מחצית אחת (וכן מנהג הגר"א, כף החיים ס"ק כג), והרמ"א כתב ע"פ המרדכי לתת ג', כיוון דג"פ תרומה [במקור: ג"פ מחצית] כתוב בפ' שקלים. אבל אין מקור (ואין מקום) לתת יותר ממניין זה (וכש"כ ג"פ ג').

49 רמ"א סי' תרצ"ד ס"א (ומזה ברור שאין עניין כיום "להדר" לתת מטבעות של דולר. וגם לדעות אחרות - כיוון שאין בתוכן מתכת כסף, ראה פסקי תשובות כאן הערות 25-21). עניינה: תנינה בבת-אחת סכום השווה לכל, דהיינו עבודה שלמעלה מגדרי האדם - 'התועודיות' תש"נ ח"ב עמ' 311. ומהטעמים לזה: א) ברמ"א או"ח ר"ס תרצ"ד - כנגד ג' פעמים שכתוב 'תרומה' בפ' שקלים. ב) רמז לשלושת ימים שהתענו בימי אסתר, כדאיאתא בספרים (מטה-משה סי' תשנ"ו, א"ר סי' תקס"ו ס"ק ב) שביום התענית יש ליתן סכום הסעודות לצדקה, כדי שמה שאינו אוכל ושותה באותו היום אכן יעלה לקדושה ממש - שעריהמועדים, אדר, עמ' קמה. ג) ע"ד "אוריין תליתאי לעם תליתאי" רמז למתן-תורה בפורים "קיימו מה שקיבלו כבר", 'התועודיות' תשנ"א ח"ב עמ' 332.

50 מג"א תרצ"ד ס"ק ג מהגהות מיימוניות, כף-החיים שם ס"ק כז, דרכי-חיים ושלום סי' תתמג, שיחת תענית אסתר תשמ"ט - 'אוצר' עמ' רנג. - ולכאורה כאשר הם נותנים בעצמם, אין האב צריך לתת עבורם.

51 שיחות-קודש תשנ"ב ח"ב עמ' 787. ובספר-המנהגים שם, שהאדמו"ר נותן מחצית-השקל גם בעד הרבנית ובנים ובנות קטנים, ע"כ. וכמו ששינוי (שקלים פ"א מה"ה) "אם שקלו - מקבלים מהם".

אגב, מהלשון 'מחצית-השקל' (שהיא לשון הרבי עצמו) מוכח שאין צריך להיזהר ולומר '**אזכר** למחצית-השקל'. (ולא כמנהג העולם שנהגים בזה, וכ"ה בלוח כולל-חב"ד, ע"פ מסכת סופרים פכ"א ה"ד, סידור רע"ג, שו"ת גאוני מזרח ומערב סי' מ, שו"ת מהרש"ם ח"ב סי' עד ועוד. וע' בפסקי תשובות שם הערה 27). והטעם נתבאר בשיחות-קודש תשכ"ו עמ' 219, כיוון שמוכח מהגמ"ב ב"ב ט,א ופירש"י ו'תוס' שם, וכן מהלימוד מהפסוק 'כי באמונה הם עושים' שנאמר במחצית-השקל, לענייני צדקה - שגם עניינה של מחצית-השקל עצמה הוא **צדקה**, עיי"ש. וראה גם ליקוטי-שיחות כרך כא עמ' 469. סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 287.

- האם כדאי להוציא את המגילה ממקומה הקבוע בכל השנה כולה ולהניחה במקום עראי במשך כל יום השבת (אף שאין זה דרך כבוד) כדי שתהא מוכנה מיד להקריאה במוצאי שבת, ללא טירחא דציבורא שיצטרכו לילך ולהביא המגילה לבית־הכנסת?⁵⁹

ערוך השלחן שם ס"ג. ועוד" (ומשמע דלא כהמקילין בהבאה לביהכ"נ וקריאה בשבת, ועכ"פ בעצם הטלטול, נסמנו בילקוט יוסף ח"ה עמ' שטו הע' כא ובפסקי תשובות סי' שח סק"ח). (59) סה"ש תש"נ ח"א עמ' 351 הערה 130, 'שערי המועדים - חודש אדר' סי' נה (אך בשערי המועדים: א. חבל שהתחילו שם מאמצע עניין. ב. בסה"ש הוא מוגה **בלה"ק**, ולא היו צריכים לציין שם 'להתוועדויות'. ג. חבל שלא נעתק כלל בס' שערי הל' ומנהג, גם לא בחלק ה).

ליבא בעי' - ובפרט עניינים הקשורים בתשובה, ש'עיקר התשובה בלב' - הרי 'מחשבה טובה, הקב"ה מצרפה למעשה'⁵⁷.

'צאת הכוכבים' באזור המרכז: 6:02.

"יש להתחזק ולהוסיף ביתר שאת וביתר עוז... בכל ענייני תורה ומצוות... ומתחיל משבת שלפני וסמוך לפורים, בעניינים המותרים ביום השבת. כולל גם הזהירות שלא לטלטל המגילה עד לאחרי צאת השבת⁵⁸. ויש לחקור בנוגע להכנת המגילה מערב שבת

(57) ליקוטי־שיחות כרך כ עמ' 352, וש"נ (וחבל שטרם הונהג הדבר בפועל אפילו בין אנ"ש (מלבד הצפייה במראות־קודש במקום שאפשר).

(58) "ראה השקלא־וטריא בזה בשערי־תשובה או"ח ר"ס תרצ"ג.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש